

30 ta' Ġunju, 1993

Imħallfin: -

S.T.O. Prof. Giuseppe Mifsud Bonnici LL.D. - President
Onor. Joseph A. Herrera Bl.Can., Lic.Can., LL.D.
Onor. Carmel A. Agius B.A., LL.D.

Avukat Dottor Kevin F. Dingli *noe*

versus

John F. Abela *noe*

Danni - Merkanzija - Danni Kontrattwali - Esekuzzjoni
tal-Kuntratt *In Buona Fede* - Mument tal-Perfezzjoni
tal-Kuntratt

L-attur fittex għaliex ippretenda danni konsistenti minn telf għaliex il-konvenut ma hallasx għall-kunsenja ta' incova. Irrizulta li kien hemm malintiz għaliex il-konvenut ordna produzzjoni ta' Settembru 1982 u l-attur jgħid illi produzzjoni ta' Settembru tfisser dik l-incova li tkun maqbuda għall-ħabta ta' April/Mejju tas-sena. Il-konvenut messu ra li jinforma ruħu fil-mestjer qabel ma għamel l-ordni tiegħu.

Il-Qorti ta' l-Appell ikkonfermat is-sentenza ta' l-ewwel Qorti fejn laqgħet it-talbiet ta' l-attur limitatament.

Il-Qorti: –

Is-sentenza tal-Qorti tal-Kummerċ tal-11 ta' Lulju, 1991, li minnha sar l-appell preżenti taqra hekk:

“Rat iċ-ċitazzjoni ta' l-attur *nomine* li biha hemm premessi d-dikjarazzjonijiet neċessarji u mogħtija l-provvedimenti opportuni;

Premess illi, fis-27 ta' Awissu, 1982, il-konvenut *nomine* kien ordna mingħand l-attur *nomine*, permezz ta' *telex* minnu mibgħut, mitt (100) kartun bl-erba' (4) laned u bil-ħames (5) kilogrammi l-kartuna '*Salted Anchovies No. 2 guaranteed quality, headless, gutless, carne-a-carne "Xifias" brand, September 1982 production*' bil-prezz ta' US\$ 31 kull kartuna – ekwivalenti għal tlettax-il lira Maltija wiehed u sebghin centeżmu u disa' milleżmi (Lm13.71ċ,9) – *C.I.F. Malta, full liners terms*', f'liema *telex* kien gie indikat ukoll '*shipment second half September*'; liema ordni giet sussegwentement ikkonfermata mill-attur *nomine*, ukoll permezz ta' *telex*;

U premess illi, fil-25 ta' Settembru, 1982, dina l-kunsinna giet debitament mibgħuta lill-konvenut *nomine tramite* l-vapur tal-merkanzija '*S.S. Kaptanikolas*';

U premess illi l-konvenut *nomine* arbitrarjament irrifjuta li jaċċetta l-kunsinna in kwistjoni meta dina waslet Malta; kif ukoll irrifjuta li jħallas l-attur *nomine* l-prezz miftiehem ta' S\$ 3,100 – ekwivalenti għal elf tliet mija wiehed u sebghin lira Maltija u disghin centeżmi (Lm1,371.90ċ) bir-rata tal-karbuju ta' 2.2595 fl-10 ta' Awissu, 1983, u dana *nonostante* diversi *telexes* li ntbagħtu mill-attur *nomine* lill-konvenut *nomine* sabiex

jipperswadih li jaċċetta l-kunsinna bil-kelma t-tajba, u fejn l-attur *nomine* anke wasal sabiex offra skont fuq il-prezz oriġinarjament miftiehem bejn il-partijiet jekk il-konvenut jasal biex jaċċetta l-kunsinna minnu ordnata;

U premess illi, għalhekk, il-konvenut *nomine* gie illi kiser il-kuntratt eżistenti bejn il-partijiet;

U premess illi, wara hafna taħbit, u wara illi kien għadda hafna żmien prezzjuż, l-attur *nomine* rnexxielu jbigħ l-istess kunsinna lill-kumpanija 'Tessons Ltd' iżda bil-prezz irħas ta' US\$ 1,800 peress illi l-merkanzija kienet kull ma jmur titgħarraq; u għalhekk l-attur *nomine* gie li sofra danni fis-somma ta' US\$ 1,300 – ekwivalenti għal hames mija u hamsa u sebghin lira Maltija erbgħa u tletin ċenteżmi u tmien milleżmi (Lm575.34ċ,8 bir-rata tal-kambju ta' 2.2595 skond kif ufficjalment ippubblikata u kkwotata mill-Bank Ċentrali ta' Malta fl-10 ta' Awissu 1983;

Talab għalhekk l-attur *nomine*, għar-raġunijiet premessi:

1. Il-konvenut jiġi ddikjarat unikament responsabbli għall-ksur tal-kuntratt ta' bejn il-kontendenti tas-27 ta' Awissu, 1982, meta, arbitrarjament, irrifjuta li jaċċetta l-kunsinna ta' merkanzija 'Salted Anchovies' minnu ordnata mingħand l-attur *nomine*;

2. Il-konvenut jiġi kkundannat iħallas lill-attur *nomine*, in linea ta' danni, is-somma ta' hames mija u hamsa u sebghin lira Maltija erba' u tletin ċenteżmi u tmien milleżmi (Lm575.34ċ8) jew somma verjuri ekwivalenti għal US\$ 1,300 sofferti mill-istess attur *nomine* meta ta' bilfors kellu jbigħ il-

konsenja in kwistjoni lill-kumpanija 'Tessons Ltd', bi prezz irhas milli orginarjament miftiehem; bl-imgħax kummerċjali sal-hlas;

Bl-ispejjeż kompriżi dawk ta' l-ittra Uffiċjali tas-27 ta' Ġunju 1983, kontra l-konvenut *nomine*;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut John F. Abela *nomine* fejn espona bir-rispett:

1. Preliminarjament l-attur għandu jipprova l-mandat tiegħu;

2. Fil-mertu, il-kuntratt ġie miksur mill-istess attur billi l-merkanzija mibgħuta lill-eċċipjent ma kinitx tal-kwalità pattwita;

3. Salv eċċezzjonijiet oħra;

Rat il-kontro-talba tal-konvenut John F. Abela bħala Direttur għan-nom u in rappresentanza tal-kumpanija *Carmelo Abela & Sons Ltd* fejn jesponi bir-rispett;

Premess illi fis-27 ta' Awissu 1982 l-attur *nomine* kien ordna mingħand is-soċjetà konvenuta partita '*Anchovies September 1982 production*', liema ordni ġiet ikkonfermata mill-konvenut *nomine* b'*telex* ta' l-istess data;

U peress illi wara li l-merkanzija kienet fi triqitha lejn Malta fuq il-vapur *S/S Kaptanikolas* il-konvenut informa lill-attur *nomine* illi l-merkanzija li kien bagħtlu ma kinitx "*September 1982 production*", imma "*April/May 1982 production*", jiġifieri mhix tal-kwalità pattwita;

Premess illi meta l-merkanzija waslet Malta, l-attur *nomine* gustament irrifjuta illi jehodha in konsenja;

U billi għalhekk jirriżulta bl-aktar mod ċar illi l-konvenut kien inadempjenti fl-obbligi kontrattwali ma' l-attur *nomine* bir-riżultat illi soffra danni kif jiġi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

U billi l-konvenut *nomine* huwa unikament responsabbli għad-danni kollha sofferti mill-attur *nomine*;

Talab għalhekk il-konvenut lil din il-Qorti:

1. Jiġi ddikjarat u deċiż illi l-attur huwa responsabbli għad-danni sofferti mill-konvenut minhabba l-inadempjenza tiegħu fl-obbligi kontrattwali ma' l-attur *nomine*;

2. Jiġu llikwidati d-danni kollha sofferti mill-konvenuti *nomine*;

3. L-attur jiġi kkundannat iħallas lill-konvenut *nomine* d-danni hekk illikwidati bl-imghax kummerċjali;

Bl-ispejjeż kontra l-attur;

Rat in-nota ta' l-Eċċezzjonijiet ta' l-attur *nomine* għall-kontro-talba tal-konvenut *nomine* fejn espona bir-rispett:

1. Illi dina l-Onorabbli Qorti m'hijiex kompetenti illi tiegħu konjizzjoni tal-kontro-talba tal-konvenut *nomine stante* illi l-attur *nomine*, li għandu biss prokura speċjali mill-Mandant tiegħu sabiex jistitwixxi proċeduri legali għan-nom tiegħu kontra d-ditta

konvenuta, u jesegwixxi kwalunkwe sentenza li tista' tiġi mogħtija eventwalment (Dok. A) ma jaqax taħt il-ġurisdizzjoni tal-Qrati Ċivili ta' dawn il-Għejjer skond ma hemm ipprovdut fl-artikolu 743 subinċiż (1) tal-Kodiċi tal-Proċedura u Organizzazzjoni Ċivili;

2. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjoni preliminari fuq premissa, il-kontro-talba tal-konvenut *nomine* hija infondata fil-fatt u fid-dritt *stante* illi, kif jiġi ppruvat ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawża, il-merċi mibgħuta lill-konvenut *nomine* kienu preċiżament dawk illi kien ordna permezz ta' *telex*;

3. Illi assolutament m'huwix minnu illi l-konsenja illi ntbaġħtet kienet ta' l-*'April/May 1982 production'*. Din forsi kienet l-impressjoni illi ha l-konvenut *nomine*; iżda permezz ta' *telexes* sussegwenti illi jiġu esibiti waqt it-trattazzjoni tal-kawża jekk ikun il-każ, id-ditta estera kienet pronta illi tiċċara s-sitwazzjoni mad-ditta konvenuta u ċċertifikatilha illi l-konsenja in kwistjoni kienet ta' l-ahħar produzzjoni ta' Settembru, għalkemm naturalment il-ħut ikunu nqabdu f'April u Mejju 1982, *stante* illi kif inhuwa prezunt illi jaf ben tajjeb il-konvenut *nomine*, l-ħut jirrikjedi xi xhur sakemm jiġi pproċessat;

4. Illi għalhekk kien il-konvenut *nomine* stess illi kiser ir-rabtiet kontrattwali illi kellu mad-ditta estera, u permiss ta' hekk ikkaġunalha danni;

5. Salvi eċċezzjonijiet ohra ulterjuri;

Rat id-dikjarazzjonijiet tal-kontendenti debitament imwettqin bil-gurament flimkien mad-dokumenti li ġew esebiti;

Rat l-atti kollha tal-kawża u senjatement ir-relazzjoni peritali illi giet ipprezentata mill-perit legali nnominat minnha;

Itratta l-kawża mill-abili difensuri tal-partijiet;

Ikkunsidrat illi kif ingħad aktar 'il fuq il-kawża tirrigwarda kompravenditá ta' kunsinna incova li kienet giet ordnata mill-konvenut *nomine* mingħand is-soċjetá attriċi. Fil-kors ta' dina l-operazzjoni ta' natura kummerċjali nqala' malintiz. Dana eventwalment wassal biex il-konvenut *nomine* ma jaċċettax il-kunsinna, li spiċċat mibjugħa lil terzi bi prezz inferjuri. L-attur *nomine* għalhekk f'din il-kawża qiegħed iħarrek lill-konvenut *nomine* għad-differenza fil-prezz, liema ammont huwa gie li tilef. Min-naħa tiegħu, il-konvenut, oltre l-eċċezzjonijiet minnu ssollewati, ippropona kontro-talba għal dawk attriċi peress li ppremetta fiha li huwa wkoll sofra danni derivanti mill-fatt li huwa tilef il-profitt minn fuq din il-kunsinna ordnata;

Illi, kif fuq ingħad, kollox gáara konsegwenza ta' malintiz. Il-konvenut jgħid li huwa kien ordna incova li tkun "*September Production 1982*" u mhux "*April/May 1982*". Min-naħa l-oħra, is-soċjetá attriċi tgħid li biex wieħed jordna "*September Production*" dan ikun jimplika per necessitá illi kwantu għall-"*qabda*" tal-ħut din tkun saret għall-ħabta ta' April minn meta mbagħad jinbeda l-proċess ta' "*salting*" u pproċessar iehor li jwassal għall-produzzjoni ta' Settembru. Is-soċjetá attriċi hasset li għandha tikkjarifika dan il-fatt **waqt** li l-kunsinna kienet fi triqitha lejn Malta u mhux qabel. Min-naħa l-oħra, il-konvenut *nomine* messu ra li jinforma ruħu fil-mestjer **qabel** ma għamel l-ordni tiegħu relattiva;

Il-konkluzjoni raġġunta mill-perit legali hija favur it-tezi

attriċi. Il-Qorti wara li eżaminat sew dina r-relazzjoni hija tal-fehma li għandha taċċettaha, b' modifika żgħira fir-rigward tal-*quantum* tad-danni llikwidati. Għalhekk fl-ewwel lok, hija tagħmel riferenza għal dika l-parti tar-relazzjoni taht l-intestaturi "Kunsiderazzjonijiet" (a fol. 111) u "Prova tal-mandat" (a fol. 113) xejn eskluż, tagħmilhom tagħha u għandhom jitqiesu bhala formanti parti integrali mill-korp ta' dina d-deċiżjoni. Fl-istess waqt però, dwar id-danni, il-Qorti tispeċifika kif ġej. Illi filwaqt li huwa minnu li l-attur *nomine* għamel li seta' biex jimminimizza l-istess u sab ukoll ibiġghom lokalment ankorke bi prezz inferjuri, huwa messu rrileva l-punt dwar il-ħtieġa ta' "*refrigeration*" malli saret l-ordni u qabel ma baġhat il-kunsinna. Fuq l-ammont mitlub ta' Lm575.34,8 għandu għalhekk isir tnaqqis ta' ħamsa fil-mija (5%) jigiġifieri l-ammont ta' danni riziultanti dovuta għandu jkun ta' Lm546.58,0 (ħames mija u sitta u erbgħin lira u tmienja u ħamsin ċenteżmu). L-imghaxijiet kummerċjali għandhom inoltre jibdew jiddekorru mid-data ta' din id-deċiżjoni u mhux kif ġie mitlub mill-attur *nomine*;

Għal dawn il-motivi:

Il-Qorti tiddeċidi l-kawża billi, filwaqt li tirrespingi l-eċċezzjonijiet tal-konvenut *nomine* kif ukoll il-kontro-talba tiegħu, tilqa' t-talbiet attriċi limitatament però għall-ammont ta' Lm546.58,0 kif fuq ingħad, u tikkundanna għalhekk lill-konvenut *nomine* sabiex iħallas lill-kontro-parti dana l-ammont hekk illikwidat oltre l-kap ġudizzjarju u b'dan ukoll li l-interessi legali jibdew jiddekorru mil-lum sal-ħlas effettiv'';

Rat in-nota ta' l-appell ta' John F. Abela *nomine* u l-petizzjoni ta' l-appell tiegħu li permezz tagħha talab li din il-Qorti jogħgobha tirrevoka s-sentenza appellata billi tiċhad it-

talbiet attriċi u tilqa' t-tieni eċċezzjoni u t-talba rikonvenzjonali tiegħu bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-attur *nomine* appellat;

Rat ir-risposta ta' l-appell ta' l-attur *nomine* appellat;

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esibiti;

Semgħet it-trattazzjoni;

Ikkunsidrat:

L-appellant jissottometti illi l-ewwel Onorabbli Qorti interpretat hażin il-fatti li taw lok għal din il-kawża bir-riżultat li kien hemm applikazzjoni żbaljata tal-liġi senjatament l-artikoli 1068 u 1390 tal-Kap. 12 u l-artikolu 117 tal-Kap. 13;

Skond l-appellant, il-bażi ta' din l-azzjoni hu kuntratt li ġie konkjuż b'korrispondenza ossija bi skambju ta' *telexes* bejn il-kontendenti. L-ordni kienet tispeċifika l-kliem "*September 1982 Production*" u din ġiet ikkonfermata. Fil-fatt minflok intbagħtet konsenja ta' incova "*April/May 1982*";

Skond l-appellant l-attur *nomine* ma esegwiex il-kuntratt bil-*buona fede* li jirrikjedi l-artikolu 993 tal-Kap. 12. Minflok l-appellat immodifika l-kuntratt wara li l-bejgħ kien ġie pperfezzjonat. Skond l-appellat huwa applikabbli l-artikolu 117 tal-Kap. 13 fis-sens li l-kuntratt bejn il-partijiet inhall peress li l-attur naqas mill-obbligi tiegħu u għandu per konsegwenza jwieġeb għad-danni kollha sofferti mill-appellant naxxenti mill-inadempjenza kontrattwali da parti tiegħu;

Ikkunsidrat:

Illi minn eżami tal-provi, din il-Qorti tasal għall-konklużjoni li tikkondividi pjenament il-konklużjonijiet raġġunti mill-ewwel Onorabbli qorti bbażati kif inhuma fuq ir-relazzjoni tal-perit legali;

Infatti aktar mill-interpretazzjoni żbaljata tal-fatti u tal-ligi li qed jissottometti li kien hemm, l-appellant, fis-sentenza hemm apprezzament akkurat ta' x'gara eżattament, u dak li gara hu ovvju. Hu evidenti infatti li "*September 1982 production*" ma jfissirx haġa oħra hlief dak li gie spjegat fis-sentenza u fir-relazzjoni u ċjoè li tali ordni tirreferi għall-inċova li tkun giet ippakkjata f' Settembru iżda li tkun inqabdet *pressapoco* f' April jew Mejju ta' qabel. Kieku l-attur meta rċieva l-ilment tal-konvenut ma spjegax billi ċċara t-*telex* tiegħu li fiha kien qal li baġat "*April/May Production*" kieku wieħed kien jifhem l-ilment tal-konvenut, iżda l-ispejgazzjoni kienet waħda ċċara u ċjoè li l-konsenja kienet ta' inċova li nqabdet f' April jew Mejju 1982 u wara li għaddiet il-faži ta' l-ipproċessar kienet giet ippakkjata f' Settembru u għalhekk kienet "*September 1982 Production*". M'hemm xejn fil-provi li jikkonforta t-teži ta' l-appellant li l-konsenja li ntbagħtet ma kinitx hekk, anzi hemm abbastanza x'juri li kienet proprju hekk;

F'dawn iċ-ċirkostanzi, konsiderazzjonijiet oħra li ssottometta l-appellant sempliċement m'humieq rilevanti għax hu ovvju li huwa ibbaża kollox fuq is-sottomissjoni li l-ewwel Onorabbli Qorti interpretat u fehmet hażin il-fatti mentri mhux hekk;

Għal dawn il-motivi, tiċhad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. L-ispejjeż ta' din l-istanza jkunu a kariku ta' l-appellant.